

overtræde en Lov. — Dernæst er der ogsaa dette, som maaske har mindre Betydning — men jeg vil dog nævne det i denne Forbindelse —, at der er kun een Appellinstans, for Københavns Vedkommende Højesteret og udenfor København Landsretten. Det har maaske mindre at sige, men der er dog her gjort en Indskrænkning ikke blot i Ejerens Bevægelses- og Dispositionsfrihed, men ogsaa i hans borgerlige Rettigheder og Retskrav.

Endvidere vil jeg gerne nævne § 50. Det er en Paragraf, der kan faa meget vidtrækkende Følger. Der staar der, at Kommunen skal være pligtig til at skaffe Bolig til den, som ikke selv kan finde sig en Bolig, for saa vidt vedkommende har Penge og evner at betale Lejen. Følgen vil sikkert blive den, at der vil blive mange, hvem Kommunen skal skaffe Boliger, eller med andre Ord, selvfølgelig ført ud i yderste Konsekvens, vil det blive dette, at Kommunerne kommer til at overtage alt Byggeri — jeg gaar stadig ud fra, at Lovforslaget vedtages, saaledes som det er forelagt —, saa meget mere som den Lejer, Kommunen skal skaffe Bolig til, i nogen Grad kan vente at komme til at sidde for en lavere Leje, idet § 50 siger, at i en saadan Bolig kan der ikke afkræves ham højere Leje end den paa Stedet almindelige Leje. Han kan altsaa vente i en Nybygning eventuelt at komme til at sidde for en lavere Leje, og der er derfor ingen Tvivl om, at § 50 vil faa meget vidtrækkende Følger for Kommunerne, ikke mindst i økonomisk Henseende.

Da de frivillige Overenskomster har været omtalt af flere — særlig var det ærede Medlem Hr. Niels Petersen inde paa dem —, vil jeg kun sige, at det er naturligvis ikke vanskeligt at paavise enkelte Tilfælde, hvor de frivillige Overenskomster har været misbrugt; men det forekommer mig, at naar det drejer sig om frivillige Overenskomster ikke i Hundredevis, men i Tusindvis, er enkelte Tilfælde ikke tilstrækkelige til at bevise, at disse Overenskomster misligholdes eller er af det onde. Tværtimod, hvis det kun er enkelte Tilfælde, der kan paavises, forekommer det mig, at det netop taler for, at denne Ordning i sin Helhed har været heldig; og jeg vil dog mene, at det i det store og hele er den naturligste Form, at Lejer og Ejer enes om de Betingelser, hvorpaa et Lejemaal skal indgaas. I Bilagene til Lovforslaget, hvor ellers saa mange Ting er omtalt og saa mange Oplysninger givet, er der slet ikke givet nogen Oplysning om Tilfælde af Misbrug af de frivillige Overenskomster. Det ærede Medlem Hr.

Niels Petersen føjede til, at dette Forhold heller ikke kunde oplyses. Det er muligt, det skal jeg ikke udtale mig om, men hvis det ikke kan oplyses, forekommer det mig, at saa bliver det kun en Paastand, naar man vil hævde, at de frivillige Overenskomster har været saa uheldige, at de bør bortfalde — det er den Slags Ting, som maa bevises.

Jeg kommer saa til et Punkt, som ikke er uvæsentligt, nemlig den økonomiske Side ved Gennemførelsen af dette Lovforslag. Lovforslaget gaar jo ud paa, at de nuværende Nævn skal afløses af Boligretter. Det er et stort Apparat, der skal sættes i Gang, og det forekommer mig, at i en Tid, hvor Befolkningen tynges af Skatter, og hvor Nyttens af dette Lovforslags Gennemførelse er i høj Grad tvivlsom for Landet, bortset fra København, som jeg senere skal komme tilbage til, bør Rigsdagen nøje overveje, om det er forsvarligt at gaa med til nye Udgifter paa Boliglovgivningens Omraade; det er jo dog en Lovgivning, som ikke medfører andet end en vis Regulering af Forholdet mellem Lejer og Ejer, og som maaske ogsaa kan medføre, at Forholdet mellem Lejer og Ejer bliver vanskeligere, end det hidtil har været. Jeg vil mene, at hvis man indfører Boligretten nu, og den faar Lov til at fungere i 6 Aar, vil det, efter at vi altsaa i 15 Aar har været undergivet de forskellige Reguleringer og Restriktioner paa dette Omraade, være vanskeligt at lade det hele bortfalde. Man faar en Stab af Embedsmænd, og man faar et helt nyt Maskineri, som jeg tror det vil være meget vanskeligt at komme bort fra, og alene af den Grund vil jeg mene, at det er et Spørgsmaal, der i høj Grad maa overvejes under Behandlingen af Lovforslaget.

Hvis man saa vil spørge: Men er der da ikke opnaaet noget godt og nyttigt ved de Boliglove, vi hidtil har haft? maa Svaret blive, at det eneste, der er opnaaet ved disse — bortset fra det, som blev nævnt af det ærede Medlem Hr. Dahlgaard, og som jeg ogsaa finder heldigt, nemlig at Indvandringen til København er blevet formindsket eller næsten er standset i de sidste Aar — er Beskyttelse af et meget lille Antal Lejere, nemlig dem, der har været saa heldige at bo i Lejligheder, der er opført før 1916. Alle de Lejere, som af en eller anden Grund har maattet tage Bolig i Lejligheder, der er opført efter 1916, har ikke været beskyttet.

Det er et Spørgsmaal, om man bør opretholde denne Beskyttelse for dette lille Antal Lejere. Det er muligt, at en stor Del af de mere velhavende Lejere i disse Lejligh-